

Взаємодія громадян і держави в досягненні суспільного добробуту

6

Матеріали розділу 6.
«ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДЯН І ДЕРЖАВИ
В ДОСЯГНЕННІ СУСПІЛЬНОГО ДОБРОБУТУ»
знайомлять учнів з економікою як сферою життя людей та принципами її функціонування. Розділ включає 9 тем і 2 практичних заняття у рубриці «Майстерня громадянина».

Логіка викладу побудована на формуванні розуміння учнями основних проблем, з якими стикаються учасники економічних відносин, усвідомлення власних економічних інтересів та виявлення шляхів захисту своїх економічних прав.

Тема 6.1. «Для чого потрібна економіка» розпочинається з дослідження потреб людей і суспільства та способів їх задоволення.

Зміст цієї теми розкривається у таких модулях:

1. Економіка починається з потреб.
2. Процеси, що забезпечують задоволення потреб.
3. Хто основні учасники (суб'єкти) економічних відносин.
4. Якою є кінцева мета економіки та як її виміряти.

Тема 6.2. «Як забезпечити сталий розвиток» починається визначенням ресурсів, потрібних для виробництва окремих видів продукції. Старшокласники ознайомляться з проблемою обмеженості ресурсів і шляхами подолання цієї проблеми. Вивчення ключових термінів допоможе учням брати участь в обговоренні та формулювати власні думки: виробничі ресурси; абсолютна та відносна обмеженість ресурсів; раціональне використання ресурсів; ресурсозберігаючі технології; сталий розвиток.

Модулі теми:

1. Які проблеми породжує обмеженість ресурсів?
2. Які наслідки для навколишнього середовища має сучасне виробництво?
3. Чому потрібно використовувати виробничі ресурси з максимальною віддачею?

Тема 6.3. «Як працює ринкова економіка» починається з дослідження принципів та умов функціонування ринків, продовжується виявленням зв'язків між основними суб'єктами ринкової економіки: підприємствами та домогосподарствами, що відбуваються на добровільних засадах. Вивчення ключових термінів допоможе старшокласникам у розумінні матеріалу теми: економічна свобода; конкуренція; добровільний обмін; узгодження інтересів; моделі ринкової економіки.

Тема включає такі модулі:

1. Принципи ринкової економіки.
2. Якими є переваги ринкової економіки та її недоліки.

Тема 6.4. «Як ринковий попит та ринкова пропозиція визначають ціни товарів» пояснює, як ринки дають відповіді на основні економічні питання «Як виробляти?», «Що виробляти?», «Для кого виробляти?» та дозволяє усвідомити значення

Методичні поради

ринкової ціни і конкуренції для всіх учасників обміну. Для кращого розуміння теми учнівській молоді роз'яснюється зміст ключових термінів: попит і обсяг попиту; пропозиція та обсяг пропозиції; ринкова рівновага; рівноважна ринкова ціна; дефіцит та надлишок товару на ринку; нецінові чинники зміни попиту і пропозиції; монополія; монополія.

Ця тема містить такі модулі:

1. Попит і пропозиція, ринкова ціна.
2. Чому змінюється ринкова рівноважна ціна?
3. Яке значення для встановлення рівноважної ціни має конкуренція?

Тема 6.5. «Навіщо ми сплачуємо податки» починається з відповіді на питання, якими є функції держави в ринковій економіці, потім з'ясується, де держава бере для цього кошти та як розпоряджається ними.

Модулі теми:

1. Де держава бере кошти на виконання своїх функцій і як витрачає кошти.
2. Які податки платять громадяни / громадянки України.
3. Податкова мінімізація чи податкова оптимізація?

Тема 6.6. «Домашнє господарство як власник і споживач» починається з визначення джерел доходів домогосподарств та значення прав власності для добробуту родини. Вивчення ключових концепцій і термінів полегшить учням розуміння, спілкування і формулювання ідей: ресурси домогосподарств; права власності членів родини; структура доходів і витрат домогосподарств; права споживачів.

Ця тема включає такі модулі:

1. Ресурси домогосподарств.
2. Доходи домогосподарств.
3. Як домогосподарства витрачають свої доходи?
4. Як планувати та підсумовувати сімейний бюджет?
5. Чи грамотний ви споживач?

Тема 6.7. «Домогосподарство на ринку грошей» починається з вивчення принципів та механізмів кредитування, способів заощадження грошей і усвідомлення значення страхування для забезпечення майбутнього. Для кращого розуміння матеріалів теми школярам потрібно знати такі поняття: ринок грошей; кредитування; заощадження; банківські депозити та кредити; прості і складні відсотки; страхування.

Зміст цієї теми розкривається у модулях:

1. Що означає «відкладене споживання»?
2. Брати чи не брати кредит?
3. Страхування — це витрати чи доходи родини?

Тема 6.8. «В чому полягає суть підприємництва» починається з визначення ознак підприємницької діяльності та її значення для економіки. Продовженням стане розуміння прав і обов'язків підприємця та його відповідальності перед суспільством. Вивчення базових термінів полегшить розуміння старшокласниками таких понять: підприємництво; підприємницькі ризики; прибуток; соціальна відповідальність підприємців.

Модулі цієї теми:

1. Хто такий підприємець?
2. Прибуток чи дохід?
3. Якими є права та обов'язки підприємця. Відповідальність підприємця.

Тема 6.9. «Що продається на ринку праці» пояснює, що і хто продає на ринку праці, з'ясує чинники, які впливають на формування заробітної плати, а також ціни, що узгоджує інтереси роботодавців і працівників. Ключові поняття допоможуть учням опанувати цей матеріал і брати активну участь у дискусіях: ринок праці; ставка зарплати; сума зарплати.

Тема складається з таких модулів:

1. Хто є дійовими особами на ринку праці.
2. Як визначається рівень оплати праці.

Тема 6.10. «Як корупція позбавляє нас можливостей» починається зі з'ясування відмінностей між поняттями «законний захист власних інтересів» і корупція, продовжується аналізом випадків корупції і закінчується визначенням її наслідків для економіки і суспільства загалом. Вивчення наступних ключових понять полегшить розуміння школярами причин, видів і проявів корупції: корупція; хабар; конфлікт інтересів; превенція.

У темі містяться модулі:

- Що таке корупція?
Чому корупція несе загрозу?
Корупційні ризики та протидія корупції.

Майстерня громадянина – практичне заняття до розділу, що починається з визначення змісту бізнес-плану, продовжується пошуком та формулюванням підприємницької ідеї. Вивчення базових термінів полегшить розуміння старшокласників і їхню комунікацію: бізнес-план; підприємницька ідея (бізнес-ідея); маркетингове дослідження.

Модулі практичного заняття:

1. Як започаткувати власну справу.
2. Як знайти роботу.
3. Як скласти резюме, супровідний лист.